

Makalenin Dergiye Ulaşma Tarihi: 03.04.2017
Yayın Kabul Tarihi: 02.08.2017

Öğretmenlerin İş Doyumları İle Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi *

Analysis of the Relationships between Teacher's Job Satisfaction and Their Happiness Levels

Sare TERZİ **

Öz:

Bu çalışma öğretmenlerin iş doyumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Mutluluk (ya da alanyazında daha çok kullanılan haliyle öznel iyi oluş) insan yaşamının bütün alanlarını etkileyen önemli bir kavram olarak uzun zamandır araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Öznel iyi oluş kişinin hissettiği olumlu duyguların olumsuz duygulardan çok olması ve genel olarak yaşamdan alınan doyum olarak tanımlanmaktadır (Diener, 1984). İş doyumunu ise, Eren'e göre (1984), işten elde edilen maddi çıkar, iş görenin birlikte çalışmaktan hoşnut olduğu iş arkadaşları, bir eser, ürün ve hizmet meydana getirmenin sağladığı mutluluktur. Bu araştırma ilişkisel tarama modelindedir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Araştırmanın çalışma grubunu online anket formu ile ulaşılan 337 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma için veri toplamak amacıyla; Kişisel Bilgi Formu, Minneseto İş Doyum Ölçeği ve Oxford Mutluluk Ölçeği – Kısa Formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen

* Bu çalışma Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Araştırma Görevlisi, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. sare_terzi@hotmail.com <https://orcid.org/0000-0002-7728-8909>

veriler SPSS 21.0 paket programında analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda iş doyumunun öğretmenlerin mutluluk düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: iş doyumunu, mutluluk, öğretmenler

Abstract:

This study aims to investigate the relationship between teachers' job satisfaction and level of happiness. Happiness (or subjective well-being as used frequently in the body of literature) has taken the attention of the researchers for a long time, as an important term which affects all the parts of human life. Subjective well-being is described as more positive emotions than the negative ones and generally, satisfaction which is taken from life (Diener, 1984). As for job satisfaction, according to Eren (1984), it is the happiness which comes after the pecuniary advantage taken from work, the colleagues whom the employee is happy with working, and creating a work, product or duty. This study is in relational screening model. Relational screening model is the model which aims to determine the covariance existence or its level among two or more variables. Pool of the research is consisted of 337 teachers who were involved in online survey. In order to collect data for the research, Subjective Information Form, Minnesota Job Satisfaction Scale and Oxford Happiness Scale – Short Form were used. The data taken from the research was analysed in SPSS 21.0 packaged software. As a result of the analysis, it was found out that job satisfaction significantly predicts the happiness of the teachers.

Keywords: job satisfaction, happiness, teachers

Giriş

Psikoloji alanında yürütülen çalışma konuları özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında daha çok medikal yaklaşım odaklı olarak ilerlemekte idi (Seligman, 2002) ve alanda sağaltım ile ilgili geniş bir literatür vardı. O dönemde psikologlar, hastalık modeli dahilinde insan işlevselliğinin hasarları onarmaya odaklanmışlardı. Patolojiye yönelik olan bu ilginin etkisi ile psikoloji alanında yapılan çalışmalarda ruhsal olarak sağlıklı birey ve toplum konuları ihmal edilmekte idi (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000). 1990'lı yıllardan itibaren psikoloji alanında yeni bir akım olarak ortaya çıkan ve psikolojinin odağını olumsuzlukları, hasarları onarmadan pozitif özellikleri oluşturma, geliştirme ve değiştirmeye çekmeyi amaçlayan pozitif psikolojinin, önemli kavramlarından biri de mutluluktur (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000).

Mutluluk Diener (1984) tarafından, bireyin olumlu duyguları daha sık, olumsuz duyguları daha az yaşaması ve yaşamdan yüksek doyum alma olarak tanımlanmıştır. Lyubomirsky (2007) tarafından ise mutluluğun tanımı; neşe, tatmin ya da ferah ile yaşamdan duyulan memnuniyetin bir birleşimi şeklinde yapılmıştır. Diener (1984) mutluluk kavramının tanımlanmasında üç bileşeni vurgulamıştır:

olumlu duyguların yaşanma sıklığı, olumsuz duyguların yaşanma sıklığı ve yaşam doyumu. Olumlu ve olumsuz duyguların yaşanma sıklığı mutluluk kavramının duyuşsal boyutunu oluştururken, yaşam doyumu ise mutluluğun bilişsel boyutunu oluşturmaktadır (Pavot ve arkadaşları, 1991).

Mutluluk kavramının bilişsel boyutunu oluşturan yaşam doyumu; bireylerin kendi belirledikleri kriterler doğrultusunda yaşamlarına ilişkin olarak yaptıkları değerlendirmelerdir (Diener, 2000). Yaşam doyumu kavramının bir yönü olarak da ele alınabilen doyum, beklentilerin, gereksinimlerin, istek ve dileklerin karşılanmasıdır. Yaşam doyumu genel olarak kişinin bütün yaşamını ve bu yaşamın tüm boyutlarını içerir. Yaşam doyumu, belirli bir duruma ilişkin doyum değil, genel olarak tüm yaşantılardan alınan doyumdur (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005) ve şu anki yaşamdan alınan doyum, yaşamı değerlendirme isteği, geçmişe ilişkin doyum, geleceğe ilişkin doyum, bireyin yaşamına ilişkin olarak yaşamındaki önemli kişilerin görüşlerini kapsamaktadır. Ayrıca iş, aile, serbest zaman, sağlık, benlik gibi çeşitli doyum alanları bulunmaktadır (Diener ve Lucas, 1999).

İş doyumu – yaşam doyumu arasındaki ilişkileri araştıran çalışmalar araştırmacılar tarafından önemli görülmektedir (Near, Rice, Hunt, 1987; Dikmen, 1995; Uyuç, Arba, Duygulu ve Çiraklar, 1998). Yapılan çalışmalarda iş doyumunun yaşam doyumundaki değişimlerin yaklaşık % 5 - 10 'unu açıkladığı görülmektedir (Rice, Near, Hunt, 1979; Near, Smith, Rice ve Hunt, 1984; London, Crendall, Seals, 1977). İş doyumu; bireylerin çalışmakta oldukları işlerinden hoşlanma derecesi (Spector, 1996), işlerinden aldıkları zevkin derecesi (Muchinsky, 2000) olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin başarılı, üretken ve mutlu olabilmelerinin en önemli gereklerinden biri, iş doyumudur (Musal, Elçi ve Ergin, 1995). Eren'e göre (1984), iş doyumu işten elde edilen maddi çıkar, iş görenin birlikte çalışmaktan hoşnut olduğu iş arkadaşları, bir eser, ürün ve hizmet meydana getirmenin sağladığı mutluluktur.

Literatürde iş doyumu ile yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Rice, Near ve Hunt, 1980; Rain, Lane ve Steiner, 1991; Judge, Watanabe, 1993; Judge, Locke, Durham ve Kluger, 1998; Dikmen, 1995; Adams, King ve King, 1996; Vara, 1999; Ghiselli, Lopa ve Bai, 2001; Ünal, Karlıdağ ve Yoloğlu, 2001; Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005; Dağdelen, 2008; Şeker ve Zırhlioğlu, 2009; Ay ve Avşaroğlu, 2010; Telef, 2011; Yiğit, Dilmaç ve Deniz, 2011; Uyuç, Arbak, Duygulu ve Ar, 2013; Akgündüz, 2013; Çevik ve Korkmaz, 2014; Haar, Russo, Sune ve Ollier- Malaterre, 2014; Mishra, Nielsen, Smyth ve Newman, 2014; Gök, Erdem ve Kurtuluş, 2016). Ancak iş doyumu ile mutluluğun bilişsel boyutu olan yaşam doyumu ile ilgili ulusal literatürde rastlanmamaktadır.

İş doyumu ile yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda hekimler (Ünal, Karlıdağ ve Yoloğlu, 2001) konaklama işletmeleri çalışanları (Akgündüz, 2013), işçiler (Dağdelen, 2008), sağlık çalışanları (Doğan, Deniz, Odabaş, Özyeşil ve Özgirgin, 2012) gibi örneklemeler üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Öğretmenlerin iş doyumları ile ilgili olarak yapılan çalış-

malarda da iş stresi (Günbayı ve Tokel, 2012), özyeterlik algıları (Turcan, 2011), işten ayrılma (Yüksel ve Yüksel, 2014), mesleki tükenmişlik (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005; Dilsiz, 2006; Telef, 2011; Ertürk ve Keçecioglu, 2012), motivasyon (Karaköse ve Kocabaş, 2006), yaşam doyum (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005; Telef, 2011), sınıf yönetimi becerileri (Akın ve Koçak, 2007), denetim odağı (Canbay, 2007) gibi değişkenlerle çalışıldığı görülmektedir. Ancak ulusal literatürde öğretmenlerin iş doyumları ile mutluluk düzeylerini inceleyen çalışmalara da rastlanmamaktadır.

Mutluluk ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında da mutluluk kavramının 18 yaş üstü bireyler (Akın ve Şentürk, 2012), genç yetişkinler (Bal ve Gülcan, 2014), üniversite öğrencileri (Karahana, Dicle ve Eplikoç, 2007; Özdemir ve Koruklu, 2011; Doğan ve Totan, 2013; Eryılmaz, 2012); lise öğrencileri (Doğan, 2016); yaşlılar (Eryılmaz ve Atak, 2011); ergenler (Toprak, 2014; Köse, 2015); pedagojik formasyon öğrencileri (Büyükşahin Çevik ve Yıldız, 2016); evli kadınlar (Doğan, Tugut, Gölbaşı, 2013); özel gereksinimli çocuğa sahip anneler (Peker, Eroğlu ve Özcan, 2015) gibi örneklemeler üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Ulusal literatürde öğretmenler üzerinde mutluluk kavramını inceleyen bir çalışmaya rastlanmamaktadır.

Alanyazında mutluluk ve iş doyumunu ile ilgili yapılmış çalışmaların incelenmesinin ardından, bu doğrultuda öğretmenlerin mutluluk düzeylerini inceleyen bir araştırmanın yapılabileceği düşünülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin iş doyumları ile yaşam doyumları arasında yapılan çalışmalar ve yaşam doyumunun mutluluk kavramının bilişsel boyutu olduğu göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin iş doyumları ile mutluluk düzeylerinin ilişkili olabileceği öngörülmüştür. Tüm bunlar göz önünde bulundurularak öğretmenlerin iş doyumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi bu çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

Yöntem

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin iş doyumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışma ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2003).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu online anket formu ile ulaşılan 156 sı kadın, 181 i erkek toplamda 337 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolaylıkla bulunabileni örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolaylıkla bulunabileni örnekleme; yakın çevrede bulunan ve ulaşılması kolay, elde mevcut ve araştırmaya katılmaya gönüllü bireyler üzerinde yapılan örneklemedir (Erkuş, 2013). Çalışma grubunun demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1:Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler

Değişken	N	%	Min.	Mak.	X	S.S.
Cinsiyet	Kadın	156	46.29			
	Erkek	181	53.71			
	Toplam	337	100			
Yaş	337	100	23	60	36.41	9.41
Medeni Durum	Evli	89	26.41			
	Bekar	248	73.59			
	Toplam	337	100			
Çocuk Sayısı	337	100	0	5	1.12	2.38
Mesleki Kıdem	0-1	11	3.26			
	1-5	90	26.71			
	6-10	65	19.29			
	11-15	50	14.84			
	16-20	43	12.76			
	20 +	78	23.15			
	Toplam	337	100			
Çalışılan Eğitim	Okul Öncesi	23	6.83			
	İlkokul	86	25.52			
	Ortaokul	92	27.30			
	Lise	136	40.36			
	Toplam	337	100			

Veri Toplama Araçları

Araştırma için veri toplamak amacıyla; Kişisel Bilgi Formu, Minnesota İş Doyum Ölçeği (Baycan, 1985) ve Oxford Mutluluk Ölçeği – Kısa Formu (Doğan ve Çötök, 2011) kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kapsamında katılımcılardan cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, mesleki kıdem, çalışılan eğitim kademesi bilgileri istenmiş ve katılımcılardan bu bilgiler elde edilmiştir.

Minnesota İş Doyum Ölçeği: Weiss, Davis, England ve Lofquist (1967) tarafından geliştirilen ve Baycan (1985) tarafından Türkçeye çevrilip uyarlanan Minnesota İş Doyum Ölçeği, çalışanların iş doyumlarını ölçmeyi amaçlayan bir ölçektir. Ölçek iki boyuttan (içsel doyum ve dışsal doyum) ve 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5li Likert tipi ölçek kullanılarak puanlanmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .77 dir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan 20 olup, orta noktaya düşen 60 ise nötr doyumunu ifade etmektedir. Puanların 20'ye yaklaş-

ması doyum düzeyinin düştüğünü, 100'e yaklaşması ise doyum düzeyinin yükseldiğini göstermektedir.

Oxford Mutluluk Ölçeği: Hills ve Argyle (2002) tarafından geliştirilen ve Doğan ve Çötök (2011) tarafından Türkçeye çevrilip uyarlanan Oxford Mutluluk Ölçeği, bireylerin mutluluk düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bir ölçektir. Ölçek 7 maddeden oluşmaktadır ve tek boyutludur. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı .74 tür ve test tekrar test güvenilirlik katsayısı .85 dir arasındadır. Oxford Mutluluk Ölçeği toplam varyansın % 39,74'ünü açıklamaktadır.

Veri Analizi

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 156 sı kadın, 181 i erkek toplamda 337 öğretmenden edilen verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda öğretmenlerin mutluluk düzeylerini iş doyumlarının yordayıp yordamadığını test etmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Öğretmenlerin iş doyumunu puanlarının mutluluk düzeylerini yordayıp yordamadığını incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır (Tablo 2):

Tablo 2: Öğretmenlerin İş Doyumu Puanlarının Mutluluk Düzeylerini Yordayıp Yordamadığına İlişkin Olarak Yapılan Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan Değişken	Yordayıcı Değişken	R	R ²	F	B	β	T	p
Oxford MÖ	İçsel Doyum	.47	.23	97.19	3.73	.47	9.86	.00
	Dışsal Doyum	.46	.21	89.88	2.65	.46	9.48	.00
	İş Doyumu	.53	.28	129.06	4.08	.53	11.36	.00

Tablo 2 incelendiğinde iş doyumunun alt boyutları olan içsel doyum ($R=.47$, $R^2=.23$, $F(1, 335)=97.19$, $p<.05$) ve dışsal doyum ($R=.46$, $R^2=.21$, $F(1, 335)=89.88$, $p<.05$) ve iş doyumunu toplam puanları ($R=.53$, $R^2=.28$, $F(1, 335)=129.06$, $p<.05$) mutluluk düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir. Bu durumda mutluluk düzeylerine ilişkin varyansın %23 ünü içsel doyum, %21 ini dışsal doyum açıklamaktadır. İş doyumunu toplam puanları ise mutluluğa ilişkin varyansın %28 ini açıklamaktadır.

Tartışma

Öğretmenlerin iş doyumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu çalışmada araştırmanın amacı doğrultusunda öğretmenlerin iş doyumlarının mutluluk düzeylerini yordayıp yordamadığı incelenmiştir. Ya-

pılan analizler sonucunda öğretmenlerin içsel doyum, dışsal doyum ve toplam iş doyumlarının onların mutluluklarını anlamlı şekilde yordadığı bulunmuştur. Literatür incelendiğinde doğrudan iş doyumunu ile mutluluk arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat mutluluk kavramı ile ilişkili olan öznel iyi oluş ve öznel iyi oluşun alt boyutu olan yaşam doyumunu arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar literatürde bulunmaktadır. Yurcu (2014) tarafından konaklama işletmelerinde çalışanlar üzerinde yapılan doktora tezinde iş doyumunu ile öznel iyi oluşun ilişki olduğu ve birbirini etkilediği bulgusu elde edilmiştir. Bu çalışma iş doyumunu ile öznel iyi oluş arasında ilişkiyi inceleyen ulusal literatürde rastlanan tek çalışmadır. Öznel iyi oluşun alt boyutlarından biri olan yaşam doyumunu ile iş doyumunu arasındaki ilişkiyi inceleyen çok sayıda çalışmaya ulusal literatürde rastlanmaktadır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular incelendiğinde, yaşam doyumunu ile iş doyumunu arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya çalışmalar olduğu görülmektedir (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005; Şeker ve Zırhlıoğlu, 2009; Arslan ve Acar, 2010; Yiğit, Dilmaç ve Deniz, 2011; Akgündüz, 2013). Literatür göz önünde bulundurulduğunda, bu çalışmadan elde edilen bulgunun literatür ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Sonuç

Öğretmenlerin iş doyumlarının mutluluk düzeylerini yordayıp yordamadığını incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada iş doyumunun öğretmenlerin mutluluk düzeylerinin yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir ifade ile öğretmenlerin mutluluk düzeyleri üzerinde iş doyumlarının etkili olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. İlk olarak bu çalışma online olarak ulaşılan öğretmenlerden elde edilen veriler ile sınırlıdır. Evreni temsil etme gücü yüksek örneklem grupları üzerinde, farklı öğretmen grupları ve öğretmenlerle ilgili mesleki kıdem, çalışılan eğitim kademesi, yaş gibi değişkenlerin de etkisinin araştırılacağı yeni çalışmalar yapılabilir. Öğretmenler üzerinde mutluluk kavramı ile ilgili yapılmış bir çalışmaya ulusal literatürde rastlanmamıştır. Öğretmenlerin mutluluk düzeyleri ile farklı değişkenlerin ilişkileri incelenebilir ve öğretmenlerin mutluluk düzeylerinin diğer yordayıcılarının neler olduğunu ortaya koyacak yeni çalışmalar yapılabilir. Son olarak iş doyumunun öğretmenlerin mutluluk düzeylerinin yordayıcısı olduğu bulunduğu göre, öğretmenlerin iş doyumlarını nelerin artıracağına yönelik çalışmalar ve öğretmenlerin iş doyumlarını artırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir ve politikalar düzenlenebilir.

Kaynakça:

ADAMS, Gary A., KİNG, Lynda A. ve KİNG, Daniel. W. (1996), Relationships of job and family involvement, family social support, and work-family conflict with job and life satisfaction. *Journal of Applied Psychology*, 81,4, s.411.

AKGÜNDÜZ, Yılmaz (2013), Konaklama İşletmelerinde İş Doyumu, Yaşam Doyumu ve Öz Yeterlilik Arasındaki İlişkinin Analizi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1).

AKIN, H. Besim ve ŞENTÜRK, Elif (2012), Bireylerin Mutluluk Düzeylerinin Ordinal Lojistik Regresyon Analizi İle İncelenmesi-Analysing Levels Of Happiness Of Individuals With Ordinal Logistic Analysis. *Öneri Dergisi*, 10(37), 183-193.

AKIN, Uğur ve KOÇAK, Recep (2007), Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51(51), 353-370.

ARSLAN, Ramazan ve ACAR, Başak Nur. (2013), Yaşam Doyumu, İş Doyumu Ve Mesleki Tükenmişlik Kavramlarına Yönelik Akademisyenler Üzerinde Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. Y.2013, C.18, S.3, s.281-298.

AVŞAROĞLU, Selahattin., DENİZ, Mehmet Engin ve KAHRAMAN, Ali (2005), Teknik öğretmenlerde yaşam doyumunu iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 115-129.

AY, Mustafa ve AVŞAROĞLU, Selahattin (2010), Muhasebe Çalışanlarının Mesleki Tükenmişlik, İş Doyumu ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1170-1189.

BAL, Pervin. ve GÜLCAN, Aynur (2014), Genç yetişkinlerde iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumunu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *E-AJI (Asian Journal of Instruction)*, 2(1 (ÖZEL)).

BAYCAN, Alican (1985), An analysis of the several aspects of job satisfaction between different occupational groups. *Boğaziçi Üniversitesi SBE Doktora Tezi*, İstanbul.

BÜYÜKŞAHİN ÇEVİK, Gülşen ve YILDIZ, Mehmet Ali (2016), Pedagojik Formasyon Öğrencilerinde Umutsuzluk ile Mutluluk Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılık Rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 96-107.

CANBAY, Serkan (2007), İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin iş doyumunu ve denetim odağı ilişkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

ÇEVİK, Nüket. ve KORKMAZ, Oya (2014), Türkiye’de yaşam doyumu ve iş doyumu arasındaki ilişkinin iki değişkenli sıralı probit model analizi. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 126.

DAĞDELEN, Mutlu (2008), Üretim ve Hizmet Sektöründe Çalışan İşçilerde Ruhsal Sağlık Düzeyi, Ruhsal Belirti Dağılımı, Algılanan Sağlık, İş Doyumu, Yaşam Doyumu ve Sosyo demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması, İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi Uzmanlık Tezi, Malatya.

DİENER, Ed (1984), Subjective well-being. Psychological Bulletin, 95(3), 542-575.

DİENER, Ed. ve LUCAS, Richard E. (1999), Personality and subjective well-being. In D. Kahneman, E. Diener, & N. Schwarz (Eds.), Wellbeing: The foundations of hedonic psychology. New York: Sage Foundation.

DİENER, Ed (2000), Subjective wellbeing: The science of happiness and a proposal for a national index. American Psychological Association, 55: 34-43.

DİKMEN, Ahmet Alpay (1995), İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 50(03).

DİLSİZ, Bülent (2006), Konya ilindeki ortaöğretim okullarında çalışan öğretmenlerin tükenmişlik ve iş doyumu düzeylerinin bölgelere göre değerlendirilmesinin çok değişkenli istatistiksel analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

DOĞAN, Asuman, DENİZ, Mehmet Engin, ODABAŞ, Hilal, ÖZYEŞİL, Zümra ve ÖZGİRGİN, Neşe (2012), Job and Life Satisfaction of the Medical Staff in Rehabilitation Centers. Turkish Journal of Physical Medicine and Rehabilitation, 58, 16-21

DOĞAN, Tayfun ve ÇÖTOK, Nesrin. (2011), Oxford mutluluk ölçeği kısa formunun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4(36), 165-170.

DOĞAN, Tayfun ve TOTAN, Tarık (2013), Psychometric properties of Turkish version of the Subjective Happiness Scale. The Journal of Happiness & Well-Being, 1(1), 21-28.

DOĞAN, Tayfun, TUGUT, Nilüfer ve GOLBAŞI, Zehra (2013), The relationship between sexual quality of life, happiness, and satisfaction with life in married Turkish women. Sexuality and Disability, 31(3), 239-247.

DOĞAN, Uğur (2016), Lise Öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanımının mutluluk, psikolojik iyi-oluş ve yaşam doyumlarına etkisi: Facebook ve twitter örneği. Eğitim ve Bilim, 41(183).

EREN, Erol (1984), Yönetim Psikolojisi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 3182.

ERKUŞ, Adnan (2013), Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı. Seçkin Yayıncılık. Ankara.

ERTÜRK, Emel ve KEÇECİOĞLU, Tamer (2012), Çalışanların iş doyumları ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiler: Öğretmenler üzerine örnek bir uygulama. *Ege Akademik Bakış*, 12(1), 39-52.

ERYILMAZ, Ali ve ATAK, Hasan (2011), Ailesiyle yaşayan yaşlılarda mutluluk modeli. *Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arsivi*, 48(4).

ERYILMAZ, Ali (2012), Pozitif psikoterapi bağlamında yaşam amaçları belirleme ölçeğinin üniversite öğrencileri üzerinde psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 15, 166-174.

GHİSELLİ, Richard F. LOPA, Joseph M. La ve BAİ, Billy (2001), Job satisfaction, life satisfaction, and turnover intent among foodservice managers. *The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 42 (2), 28-37.

GÖK, Gaye, ERDEM, Ramazan ve YILDIZ, Fatma (2016), Dış Kaynaktan Yararlanma Yoluyla Çalıştırılan Personelin İş Ve Yaşam Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute/Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23).

GÜNBAI, İlhan ve TOKEL, Asiye (2012), İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İş Doyumu Ve İş Stresi Düzeylerinin Karşılaştırmalı Analizi. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 77 – 95.

HAAR, Jarrod M., RUSSO, Marcello., SUNE, Albert. ve OLLIER-MALATERRE, Ariane. (2014), Outcomes of work-life balance on job satisfaction, life satisfaction and mental health: A study across seven cultures. *Journal of Vocational Behavior*, 85(3), 361-373.

HILLS, Peter ve ARGYLE, Michael (2002), The Oxford Happiness Questionnaire: A compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and individual differences*, 33(7), 1073-1082.

JUDGE, Timothy A. ve WATANABE, Shinichiro (1993), Another Look at The Job Satisfaction-Life Satisfaction Relationship, *Journal of Applied Psychology*, 78(6); 939-948.

KARAHAN, T. Fikret, DİCLE, Abdullah N. ve EPLİKOÇ, Hatice (2007), Üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma tarzlarının sosyal beceri düzeylerine ve mutluluk algılarına göre incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 41-61.

KARAKÖSE, Turgut ve KOCABAŞ, İbrahim (2006), Özel Ve Devlet Okullarında Öğretmenlerin Beklentilerinin İş Doyumu Ve Motivasyon Üzerine Etkileri. *Eğitimde Kuram Ve Uygulama*, 2(1), 3-14.

KARASAR, Niyazi (2003), Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

KÖSE, Nihat (2015), Ergenlerde Akran İlişkilerinin Mutluluk Düzeyine Etkisi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2(4), 1-6.

LONDON, Manuel, CRANDALL, William. ve SEALS, Gary W. (1977), The contribution of job and leisure satisfaction to quality of life. *Journal of Applied Psychology*, 62(3), 328.

JUDGE, Timothy A., LOCKE, Edwin A., DURHAM, Cathy C. ve KLUGER, Avraham N. (1998), Dispositional effects on job and life satisfaction: the rule of core evaluations, *Journal of Applied Psychology*, Vol.83, 17-34.

LYUBOMIRSKY, Sonja. (2007), *The How of happiness: A scientific approach to getting the life you want*. New York: The Penguin Press.

MİSHRA, Vinod, NIELSEN, Ingrid, SMYTH, Russell ve NEWMAN, Alex (2014), The Job Satisfaction-Life Satisfaction Relationship Revisited: Using the Lewbel Estimation Technique to Estimate Causal Effects Using Cross-Sectional Data (No. 26-14). Monash University, Department of Economics.

MUCHINSKY, Paul M. (2000), *Psychology Applied to Work (Sixth Edition)*. USA: Wadsworth.

MUSAL, Berna, ELÇİ, Ömer Çınar ve ERGİN, Sevin (1995), Uzman Hekimlerde Mesleki Doyumu. *Toplum ve Hekim Dergisi*, 68, 2-7.

NEAR, Janet.P, RİCE, Robert W. ve HUNT, Raymond G. (1980), The Relationship Between Work And Nonwork Domains: A Review Of Empirical Research, *Academy Of Management Review*, 1980, 5, 415-429.

NEAR, J. P., SMİTH, C. Ann, RİCE, Robert. W. ve HUNT, Raymond. G. (1984), A comparison of work and nonwork predictors of life satisfaction. *Academy of Management Journal*, 27(1), 184-190.

NEAR, Janett P., Rice, Robert W. ve Hunt, Raymond G. (1987), Job Satisfaction And Life Satisfaction: A Profile Analysis, *Social Indicators Research*, 19, 383-401.

ÖZDEMİR, Yalçın ve KORUKLU, Nermin (2011), Üniversite öğrencilerinde değerler ve mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi. *YYÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 190-210.

PAVOT William, DIENER Ed, COLVIN Randy ve SANDVİK, Ed (1991), Further validation of the Satisfaction with Life Scale: Evidence for the crossmethod convergence of well-being measures. *J Pers Assess*, 57(1): 149-161.

PEKER, Adem, EROĞLU, Yüksel. ve ÖZCAN, Neslihan (2015), Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ebeveynler ile Sağlıklı Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Psikolojik Sağlamlılık, İyilik Hali ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 142-150.

RAİN, Jeffrey S., Lane, Irving M. ve STEİNER, Dirk D. (1991), A current look at the job satisfaction/life satisfaction relationship: Review and future considerations. *Human Relations*, 44, 287-307.

RİCE, Robert W., NEAR, Janet P. ve HUNT, Raymond, G. (1979), Unique Variance In Job And Life Satisfaction Associated With Work Related And Extra Work Related Variables, *Human Relations*, 32, 605-623.

SELİGMAN, Martin E. ve CSİKSZENTMİHALYI, Mihaly (2000), Special issue: Positive psychology. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.

SELİGMAN, Martin E. (2002), Positive psychology, positive prevention, and positive therapy. *Handbook of positive psychology*, 2, 3-12.

SPECTOR, Paul E. (1996), *Industrial and Organizational Psychology: Research and Practice*. USA: John Wiley & Sons, Inc.

ŞEKER, Betül Dilara ve ZIRHLIOĞLU, Gürol (2009), Van emniyet müdürlüğü kadrosunda çalışan polislerin tükenmişlik, iş doyumu ve yaşam doyumları arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.11, S.4, ss.1-26.

TELEF, Bülent Baki (2011), Öğretmenlerin öz-yeterlikleri, iş doyumları, yaşam doyumları ve tükenmişliklerinin incelenmesi, *İlköğretim Online*, 10 (1), 91-108.

TOPRAK, Handan (2014), Ergenlerde Mutluluk ve Yaşam Doyumunun Yordayıcısı Olarak Psikolojik Sağlamlık ve Psikolojik İhtiyaç Doyumu. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TURCAN, Havva Gözde (2011), İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Özyeterlik Algıları ile İş Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

UYGUÇ Nermin, DUYGULU Ethem, ARBAK Yasemin ve ÇIRAKLAR Nuran H. (1998), İş ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Üç Temel Varsayım Altında İncelenmesi. *D.E.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi* 13 (11), 193- 204.

UYGUÇ, Nermin., ARBAK, Yasemin, DUYGULU, Ethem, ÇIRAKLAR, Nuran H. (2013), İş ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Üç Temel Varsayım Altında İncelenmesi, *D.E.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2): 193-204.

ÜNAL, Süheyla, KARLIDAĞ, Rıfat ve YOLOĞLU, Saim (2001), Hekimlerde Tükenmişlik ve İş Doyumu Düzeylerinin Yaşam Doyumu Düzeyleri ile İlişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*. (4). 113-118.

VARA, Şenay (1999), Yoğun Bakım Hemşirelerinde İş doyumu ve Genel Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

WEİSS, David J., DAVİS, Rene V., ENGLAND, George W. ve LOFQUİST, Lloyd H. (1967), *Manual for Minnesota Satisfaction Questionnaire*. Minnesota Studies in Vocational Rehabilitation, Vol. 22, Minneapolis, MN, University of Minnesota Industrial Relations Center.

YİĞİT, Ruhi, DİLMAÇ, Bülent ve DENİZ, Mehmet Engin (2011), İş ve Yaşam Doyumu: Konya Emniyet Müdürlüğü Alan Araştırması, *Turkish Journal of Police Studies*, 13(3); 1-18.

YURCU, Gülseren. (2014), *Konaklama işletmelerinde çalışanların örgütsel vatandaşlık davranışlarının iş doyumuna ve öznel iyi oluşlarına etkisi*. (Yayınlanmamış Doktor Tezi). Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YÜKSEL, Hasan ve YÜKSEL, Mesude (2014), İş doyumuna ile işten ayrılma düzeyi arasındaki ilişki: İlköğretim öğretmenleri üzerinde bir uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(32), 559-572.

